

تحلیل دو رمان گلشیری در یک کتاب

کتاب «غیاب و از هم پاشیدگی معنا در شازده احتجاب و آینه‌های درداری هوشنگ گلشیری» نوشته روح‌اله رویین منتشر شد.

به گزارش ایسنا، این کتاب که به تحلیل و بررسی دو رمان «شازده احتجاب» و «آینه‌های درداری» از هوشنگ گلشیری می‌پردازد در ۱۳۴ صفحه با شمارگان ۳۰۰ نسخه و با قیمت ۳۰ هزار تومان توسط نشر سیب سرخ منتشر شده است.

روح‌اله رویین در مقدمه این کتاب بر ضرورت پرداختن مجدد به آثار گلشیری تأکید دارد و می‌گوید: از میان رمان‌های ایرانی

«شازده احتجاب» اتفاقی ناب، هم در زبان، هم در شیوه پرداخت روایت و هم در شناختی که از شخصیت‌ها از درون بر می‌تاباند، بسیار هوشمندانه و هندسی است. گلشیری در این رمان، از زبان رمان فارسی و اوج‌های آن تا آن زمان و بعد از آن عبور می‌کند و شگرد پدرانه داستان‌سرایی را آن‌گونه که ادوارد سعید می‌گفت «پس پشت می‌گذارد» و بر آن می‌شود تا در «آینه‌های درداری» هم این تفاوت را صورت‌بندی کند. این دو رمان هم برای گلشیری و هم برای رمان فارسی، دو اثر متفاوتند که هنوز هم می‌توانند مورد واکاوی قرار گیرند چرا که در برهه‌ای که انبوه متون داستانی نیم‌بند، عرصه را بر آثار پایه، بسته است، تردیدی نیست که باید به سمت گزینش آثار و معرفی دیگر باره آن‌ها همت گمارد و آثاری را که هنوز هم مهره پشت را تسخیر می‌کنند، به خوانندگان راستین معرفی کرد. به قول کافکا ما می‌بایست فقط آن دسته از کتاب‌ها را بخوانیم که ما را زخمی و جریحه‌دار می‌کنند...»

کتاب «غیاب و از هم پاشیدگی معنا در شازده احتجاب و آینه‌های درداری هوشنگ گلشیری» از پنج بخش شامل «زمان شازده احتجاب»، «در شازده احتجاب چه کسی روایت می‌کند؟»، «شکل، غیاب و از هم پاشیدگی اجزا»، «جادوی اشیا» و «آینگی در آینه‌های درداری» تشکیل شده است.

کتاب دو بخش مجزا دارد، بخش اول به بررسی «شازده احتجاب» از چند منظر زمان، راوی، شخصیت‌های به حاشیه رانده و جادوی اشیا می‌پردازد و بخش دوم با عنوان «آینگی در آینه‌های درداری» به ساخت روایی در آینه‌های درداری می‌پردازد.

بخش‌های کتاب «غیاب و از هم پاشیدگی معنا در شازده احتجاب و آینه‌های درداری هوشنگ گلشیری» هر کدام سعی در آشکار کردن معنای متن دارند. در بخشی به شخصیت‌های حاشیه‌ای مثل فخری و مراد و ... می‌پردازد و در بخش دیگر به شیوه تمرکز گلشیری بر اشیا و نمود شخصیت‌ها از طریق نمای اشیا.

در فصل «آینگی» در «آینه‌های درداری» هم به بررسی شکل و شگرد روایت‌پردازی و گسست و پیوست روایت اصلی از طریق خرده روایت‌های درون متن پرداخته شده و این‌که چقدر این روایت‌های تو در تو در پردازش شخصیت‌ها از اهمیت برخوردار هستند.

«شازده احتجاب» را با شگرد سیلان ذهنی بی‌تکرار و نکینش و «آینه‌های درداری» را با سرریز و وفور راوی‌های متنوع و تودرتویش می‌توان عرصه بروز شگردها و صناعت‌های رمان‌نویسی در ایران به حساب آورد.

به گفته نویسنده کتاب، زمان در «شازده احتجاب» بسیار مهم است؛ اساساً سیلان ذهن که در «شازده احتجاب» نمود دقیقش را یافته است نوعی نگاه ویژه به زمان درونی و حسی از یک سو و پیشگفتاری زبان از دیگر سو است.

انتهای پیام

خبرنگار فاطمه نظرمحمدی | دبیر شیما غفاری

لینک کوتاه

<https://www.isna.ir/news/98121411282/>